

EETTISEN ELÄINKAUPAN SERTIFIKAATTII		versio	sivu 1/7	
laatija	tark.	hyv.	edell. ohje	Pvm 27.2.2011
asiakirja EESP		koodi HL3		
UNDULAATIN (<i>Melopsittacus undulatus</i>) PITOVAATIMUKSET, HOITO JA KÄSITTELY				
Jakelu jakelulistan mukaan				

OHJEEN TARKOITUS

Tässä ohjeessa kuvataan undulaatin (*Melopsittacus undulatus*) pitovaatimukset ja hoito eläinkaupassa.

MUUT TÄHÄN OHJEeseen LIITTYVÄT OHJEET

M4 Laatuksikirjan, menettelyohjeiden ja hoito-ohjeiden jakelu ja luku oikeudet sekä M7 Laatudokumenttien arkistointi ja hävitys.

Seuraavat yleisohjeet: ”Lintujen yleisohje” HLY1, ”Toisilleen vieraiden yksilöiden yhdistäminen” ”Sairausten oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen”, ”Eläinten käsittely ja kuljetus”, ”Alaikäisen ostajan lomake” sekä asiakasohjeet ”Undulaatin hoito”, ”Pienlemmit ja lapset” ja ”Eläimen ottamista harkitseville”..

YLEISTÄ

Ohje on tarkoitettu eläinten lyhytaikaiseen säilytykseen eläinkaupassa siten, että niiden hyvinvointi tulee turvatuksi. Lyhytaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan alle kahden kuukauden säilytysaikaa.

Mikäli eläimiä säilytetään eläinkaupassa pitempiä aikoja esimerkiksi siitoseläiminä tai koska niitä ei saada myydyksi, noudatetaan asiakasohjetta ”Undulaatin hoito”.

Eläinkaupassa pysyvästi pidettävien eläinten, joita ei ole tarkoitettu myyntiin, hoito ja pitovaatimukset noudattavat asiakasohjetta ”Undulaatin hoito”.

Väliaikaisesti eläimiä voidaan säilyttää myös tilavaatimukset alittavalla tavalla, kuitenkin siten että niiden hyvinvointi ei vaarannu eikä säilytys ole eläinsuojelulain tai -asetuksen vastaista. Väliaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan korkeintaan viikon mittaista aikaa.

Eläinten yleiskunto tulee tarkistaa päivittäin, myös viikonloppuisin. Lisäksi on varmistettava että eläimillä on jatkuvasti riittävästi ruokaa ja vettä.

Eläinkaupan henkilökunnan tulee tunnistaa lintujen yleisohjeessa ” Sairauden oireiden tunnistaminen ja hoitoon toimittaminen” esitetyt sairauden tai huonovointisuuden merkit ja osata toimia niiden perusteella.

ELINIKÄ, AIKUISKOKO JA SUKUPUOLEN TUNNISTAMINEN

Undulaatin elinikä on 10-15 vuotta.

Paino on 30-40 grammaa, riippuen eläimen ruumiinrakenteesta. Pituus noin 20 cm. Koiraat ja naaraat ovat samankokoisia.

Tavallisimmilla värimuunnoksilla undulaatin sukupuolet erottaa yleensä vahanahkan väristä: koiraalla se on sininen, naaraalla ruskehtava. Pesimäaikaan naaraan vahanahka usein vaalenee hieman.

Vaaleista värimuunnoksista tai hyvin nuorista linnuista sukupuolen erottaminen voi olla vaikeaa. Nuoren undulaattikoiraan vahanahka on tavallisesti tasaisen vaaleanpunainen, kun taas naaraan vahanahka on tässä vaiheessa vaaleampi, mahdollisesti hieman sinertävä. Nuoren undulaatin tunnistaa siitä, että sen iiris on tumma. Undulaatin iiris vaalenee noin vuoden iässä.

Harvinaisemmilla värimuunnoksilla ja erittäin vaaleilla undulaateilla joudutaan joskus turvautumaan käyttäytymisen seurantaan sukupuolten tunnistamiseksi. Yleensä koiraat ovat innokkaampia kosimaan ja hieman aktiivisempia kuin naaraat. Yleensä koiraat parittelevat päällä. Mikäli kaksi naarasta sidostuu toisiinsa, voi koiraan roolin ottava naaras paritella päällä. Naaraat ovat yleensä hieman aggressiivisempia. Ne päästävät enemmän vihaisia, säksättäviä ääniä. Koiraat taas laulavat naaraita enemmän.

OLOSUHDEVAATIMUKSET

Huoneenlämpö 20-23 °C.

Huoneilman suhteellinen kosteus 30-50 %

Valo-pimeärytmi 12/12 h. Yöllä pidetään jatkuvasti himmeää yövaloa.

Lintujen päivävalaistus tulee toteuttaa UVA+UVB-lampuilla (ns. lintulamppu). Jos undulaattien pitopaikkaan tulee luonnonvaloa, sitä ei valoisana vuodenaikana tarvitse keinotekoisesti pimentää yöksi. Pimennys on kuitenkin eduksi. Muuten vuorokausirytmii säädellään ajastimella. Valot sytytetään vähintään tuntia ennen liikkeen aukeamista, jotta linnut ehtivät herätä, syödä ja juoda rauhassa.

Häkin vähimmäiskoot: Häkin pohjapinta-alan tulee olla vähintään 0,5 m² (esim. 50 x 100 cm). Korkeuden tulee olla vähintään 80 cm. Parvessa yhtä lintua kohden on pinta-alaa oltava vähintään 0,06 m² (esim. 50

x 100 cm:n häkissä saa olla enintään 8 undulaattia). Kahdelle undulaatille häkin lyhimmän sivun on oltava vähintään 45 cm.

Undulaattien häkissä tulee olla lentomahdollisuus sekä mahdollisuus kiipeillä. Undulaatti viihtyy häkin yläosissa ja liikkuu lähinnä vaakasuunnassa, joten häkin pituus ja leveys ovat tärkeämpiä kuin korkeus. Häkki tulee sisustaa siten, että undulaatit voivat levittää siipensä helposti. Ruokakuppeja tulee olla niin paljon, että kaikki linnut pystyvät ruokailemaan yhtä aikaa ilman että lintujen välille syntyy kiistoja. Orsia tulee olla niin paljon, että kaikki linnut mahtuvat väljästi orsille yhtä aikaa. Orsia on oltava vähintään kaksi, jolloin ne sijoitetaan poikittain häkin vastakkaisiin päihin. Orret ja lelut sijoitetaan siten, ettei lentäminen esty ja ettei lintu orren keskellä istuessaan osu seinään tai kattoon. Undulaatin orren tulee olla vähintään 15 mm halkaisijaltaan. Orsien on oltava eripaksuisia, jotta voidaan taata jalkojen hyvinvointi ja kynsien tasainen kuluminen. Luonnonpuu toimii myös virikkeenä. Undulaatille tulee lisäksi tarjota muita virikkeitä sekä nakerrettavaa, kuten pestyjä, myrkyttömiä luonnonoksia, myrkyttömiä viherkasveja, esimerkiksi vesikrassia, kiipeilytelineitä tai -puita ja keinoja. Undulaatin luonnolliset virikkeet ovat kiipeilymahdollisuus, ruoan etsintä ja silppuaminen.

Häkkimateriaalin on oltava sellaista, etteivät linnun jalat, varpaat tai niska pääse juuttumaan kaltereiden väliin. Häkin pinnojen välin tulee olla 1,2 cm.

Undulaattien häkkiin ei tule sijoittaa peiliä, koska se aiheuttaa linnuille stressiä.

Undulaateille tulee tarjota päivittäin mahdollisuus kylpeä huoneenlämpöisessä vedessä. Liian kuuma vesi tuhoaa linnuilta höyheniä suojaavaa rasvaa. Kylvyn jälkeen lintu sukii ja ravistelee itsensä kuivaksi, mieluiten häkin ulkopuolelle sijoitetun hehkulampun lämmössä. Jos lämmitysmahdollisuutta ei ole, on varmistettava, ettei huone pääse viilenemään esimerkiksi tuuletuksen seurauksena.

Kylpyammeeksi sopii esimerkiksi häkin oveen asetettava lintuamme tai lattialle sijoitettu laakea astia. Vettä tulee olla noin 1-2 cm, jotta linnuilla ei ole vaaraa hukkoa siihen.

KUIVIKKEET

Häkin pohjamateriaaliksi soveltuvat esimerkiksi vähintään viikon vanhat sanomalehdet tai puuhake tai muu pölyämätön kuivikemateriaali.

Pohjamateriaalista poistetaan likaiset alueet päivittäin. Pohjamateriaali tulee vaihtaa vähintään kerran viikossa, tarvittaessa useammin. Hygienia on erityisen tärkeää, koska undulaatti syö luonnossa usein maassa ja käyttää myös häkin pohjaa kupeista pudonneen ruoan etsimiseen. Pöly ja ulosteet poistetaan kaikkialta häkistä aina tarvittaessa, vähintään viikoittain. Häkki puhdistetaan vedellä käyttäen tarvittaessa

apuna harjaa. Myrkyllisiä tai hajustettuja pesuaineita ei tule käyttää. Siivouksen yhteydessä varmistetaan, etteivät kalterit ole ruostuneet.

RUOKINTA JA JUOTTO

Undulaatin luonnollinen ravinto koostuu siemenistä ja sadekauden aikaan tuoreruoasta, joten sen pääasiallisena ravintona tulee olla hyvälaatuinen, lajille sopiva siemenseos ja undulaateille tarkoitetut täysravintopelletit sekä tuoreruoka.

Ruokaa tulee olla jatkuvasti saatavilla. Undulaatti voi olla hyvin ennakkoluuloinen uusia ruokia kohtaan, joten lajia on ruokittava jo kaupassa monipuolisesti.

Undulaatille tulee tarjota monipuolista tuoreruokaa, kuten vihanneksia, juureksia, ituja, marjoja tai hedelmiä päivittäin tai vähintään muutaman kerran viikossa, pieniä määriä kerrallaan.

Tuoreruoka ja kuivaruoka tarjotaan eri kupeista.

Proteiinin saannin turvaamiseksi undulaatille tulee tarjota kerran viikossa esimerkiksi keitettyä munankeltuaista tai laktoositonta raejuustoa.

Kalsiumin saannista tulee huolehtia nestemäisen tai jauhemaisen kalsiumin avulla. Kalkkikivi yksinään ei takaa riittävää kalsiumin saantia. Kalkkikiveä on kuitenkin syytä pitää häkissä jatkuvasti, koska sen jyrsiminen kuluttaa linnun nokkaa. Kalkin imeytymiseen tarvitaan D3-vitamiinia. D3-vitamiinin lähteenä käytetään häkin yläpuolelle asetettua linnuille tarkoitettua UV-lamppua.

Undulaatilla tulee olla jatkuvasti saatavilla vettä. Veden voi tarjota joko kupista tai jyrsoijille tarkoitettusta juomapullostasta. Kummassakin tapauksessa vesi vaihdetaan ja astia puhdistetaan päivittäin. Vesipullon toiminta tulee tarkistaa päivittäin. On myös varmistettava, että lintu osaa käyttää juomapulloa.

Kuivaruokakupit pestään vedellä vähintään kerran viikossa ja lisäksi aina tarvittaessa. Tuoreruokakupit pestään päivittäin. Päivittäin on varmistettava, että ruoka ei ole likaantunut ulosteista. Undulaatin syödessä osa siementen kuorista putoaa takaisin ruokakuppiin, joten päivittäin on varmistettava, että kupissa on syötävää kuorien joukossa.

Undulaatit eivät tarvitse ruoansulatushiekkaa.

SOSIAALISET VAATIMUKSET

Undulaatti on pari- ja parvilintu, joten sitä tulee pitää ryhmässä aina kun tämä on mahdollista. Jos lintu joutuu poikkeuksellisesti olemaan ilman lajitovereidensa seuraa, sillä tulee olla kuulo- ja näkökontakti muihin lintuihin. Lisäksi sen kanssa tulee seurustella runsaasti. Ihminen tai muut lajit eivät kuitenkaan korvaa lajitoverin seuraa.

Ryhmässä pidettäessä on varmistettava että istumapaikkoja että ruoka- ja juomakuppeja on riittävästi.

Undulaatteja voidaan pitää koiras- tai naarasryhmissä tai eri sukupuolta olevissa ryhmissä. Myös samaa sukupuolta olevat undulaatit voivat toisinaan muodostaa pariskunnan.

Kun parveen lisätään uusia lintuja, parvea on seurattava tiiviisti ainakin vuorokauden ajan. Undulaatit voivat joskus kinastella keskenään, mutta jos häkki on kyllin tilava, parvi yleensä hyväksyy kaikki tulokkaat. On kuitenkin huomattava, että undulaatti on valikoiva lajitoveriensuhteen - erityisesti naarasurosten suhteen - ja saattaa purra ja hätyyttää joitakin yksilöitä jatkuvasti. Mikäli häirintä ei lopu päivän aikana tai linnuille ilmestyy puremahaavoja, on häiriköivä lintu välittömästi erotettava toisista.

Jos linnut ovat muodostaneet parin, ne tulee myydä yhdessä, ellei kyseessä ole eri sukupuolta olevat sisarukset.

YHDISTÄMINEN MUIDEN LAJIEN KANSSA

Undulaattia ei tule yhdistää muiden lajien kanssa.

Undulaattia ei koskaan saa yhdistää samaan häkkiin esimerkiksi samankokoisten mutta paljon aggressiivisempien kaijasten (*Agapornis*-suku) kanssa eikä peippojen tai kanarianhemppojen kanssa, joita undulaatti saattaa vahingoittaa pahasti.

Undulaattien häkkiä ei saa sijoittaa siten, että siitä on näköyhteys petoihin (esim. fretti), joita linnut vaistonvaraisesti pelkäävät ja joiden läheisyys voi stressata niitä. Lintujen pitämistä samassa huoneessa suurempien petoeläinten kanssa tulee mahdollisuuksien mukaan välttää.

Undulaatti ei saa joutua minkäänlaiseen kosketukseen matelijoiden, sammakkoeläinten tai nisäkkäiden kanssa salmonellavaaran vuoksi.

UNDULAATIN KÄSITTELY

Undulaattia käsitellään rauhallisin, varmoin mutta hellävaraisin ottein. Kesykin lintu säikky äkkiliikkeitä ja äkillisiä ääniä. Tarpeetonta käsittelyä tulee välttää, koska kiinniottaminen ja käsittely on linnulle erittäin stressaavaa

Undulaatin kiinni ottamiseen käytetään pienisilmäistä haavia. Haaviin joutunutta lintua pidetään selästä hellävaraisella, mutta varmallalla otteella painaen siivet kylkiä vasten, jolloin siivet eivät vahingoitu eikä lintu pääse lentoon. On erityisen tärkeää lukita linnun hartiat kehoa vasten, jottei se pääse rimpuilemaan irti. On huomattava, että lintua ei saa pitää kiinni rintalastan puolelta, koska tällöin sen hengitys saattaa estyä. Käsiteltäessä on varottava myös linnun niskaa.

Koska undulaatti voi kääntää päänsä suoraan taaksepäin, se ylettyy puremaan myös tästä asennosta. Käsineet tai linnun ympärille käärittävä pyyhe estävät ihmiskäden hien tarttumista sulkapeitteeseen ja suojaavat puremilta.

Linnun kiinniotta helpottaa huoneen hämärtäminen. Hämärässä lintu ei näe lentää, jolloin se on helpompi ottaa kiinni. Lintu voidaan paikantaa himmennetyin, esimerkiksi kädellä peitetyn, taskulampun avulla.

Kannettaessa lintua pidetään selästä painaen siivet hellävaraisesti kylkiä vasten.

SUKUKYPSYYSIKÄ, PESINTÄ, VIEROITUSIKÄ

Undulaatti saavuttaa sukukypsyyden noin neljän kuukauden iässä. Munitettavan naaraan tulee olla 1,5-2 vuoden ikäinen ja hyväkuntoinen.

Undulaatti tarvitsee pesän, jos sen halutaan lisääntyvän. Laji munii 4-6 munaa, joiden hautoma-aika on 18-21 vuorokautta. Koska munien tuottaminen on fyysisesti hyvin raskasta, on suositeltavaa, että undulaatti pesii korkeintaan 2-3 kertaa vuodessa.

Poikaset vieroitetaan noin kuuden viikon iässä riippuen poikasten yleistilasta. Undulaatin luovutusikä on noin 3 kk riippuen poikasen yleistilasta.

Undulaateille ei tule antaa pesäpönttöä yhteishäkkiin, sillä naaraat voivat hyökätä toistensa kimppuun ja tuhota myös toistensa munat ja poikaset. Häkkiin ei tule laittaa pesän rakentamiseen sopivaa materiaalia kuten heinää, lyhyitä oksanpätkiä yms. Mikäli linnut pyrkivät pesimään esimerkiksi ruokakuppiin, kuppiin kannetut pesäainekset tulee poistaa kaksi kertaa päivässä. Mikäli undulaatteja tahdotaan pesittää, ne tulee pitää pareittain.

Pesäpöntön puuttuessa linnut munivat joskus häkin pohjalle. Tällöin munat tulee korvata tekemunilla, joiden annetaan olla häkissä kunnes emo lopettaa hautomisen. Vaihtoehtoisesti munat voidaan keittää ja palauttaa häkkiin. Munia ei kannata ottaa pois, sillä naaras munii puuttuvien munien tilalle usein uusia, mikä rasittaa naarasta. Mikäli häkissä on vain naaraita, munia ei tarvitse poistaa, koska ne eivät hedelmöity. Mikäli häkissä on vain naaraita, munia ei tarvitse poistaa, koska ne eivät hedelmöity.

Poikasten ei saa antaa syntyä häkin pohjalle, sillä niiden kehitys voi kärsiä vakavasti tai ne saattavat kuolla.

UNDULAATIN MUU HOITO

Vaihtelevan paksuisilla luonnonpuilla ja pedikyyriorsilla voidaan undulaatin kynnet yleensä pitää tasaisen pituisina, eikä leikkaamistoimenpiteitä tarvita. Pedikyyriorret eivät kuitenkaan saa olla ainoita häkissä tarjolla olevia orsia. Jos undulaatin kynnet kasvavat liikaa, ne tulee leikata. Valoa vasten etenkin vaaleakyntisillä linnuilla erottaa kynnen sisällä kasvavan verisuonen. Kynnet leikataan noin parin millimetrin päästä verisuonen päättymiskohdasta. Kynsien leikkaamiseen sopivat esimerkiksi kissan kynsisakset.

Undulaatin nokka kasvaa jatkuvasti, joten se tarvitsee mahdollisuuden nokkaa kuluttavaan puuhailuun. Esimerkiksi kalkkikivi tarjoaa nokalle töitä. Nokan ylikasvu on harvinaista nuorilla, terveillä yksilöillä, joskin nokan kärjen ristikkäisyyttä saattaa esiintyä. Nokan leikkaaminen on jätettävä asian osaavalle henkilölle.

LAJIN ERITYISVAATIMUKSET

Undulaatti on päivälintu, mutta sen vuorokausirytmiiin kuuluu myös päiväuni. Nukkuvan linnun häiritsemistä tulee välttää.

Undulaateilla tulee olla himmeä yövalo. Mikäli undulaatti säikähtää pimeässä, se räpiköi häkissään ja voi loukata itsensä. Pelästys leviää helposti muihin lintuihin ja jopa viereisiin häkkeihin. Yövalo nopeuttaa rauhoittumista ja ehkäisee vahinkoja.

LIITTEET

Liite 1 Jakelulista

Liite 2 Luettelo lähteistä ja käytetyistä asiantuntijoista